

Notitie Onderzoek Verruiming Winkeltijden

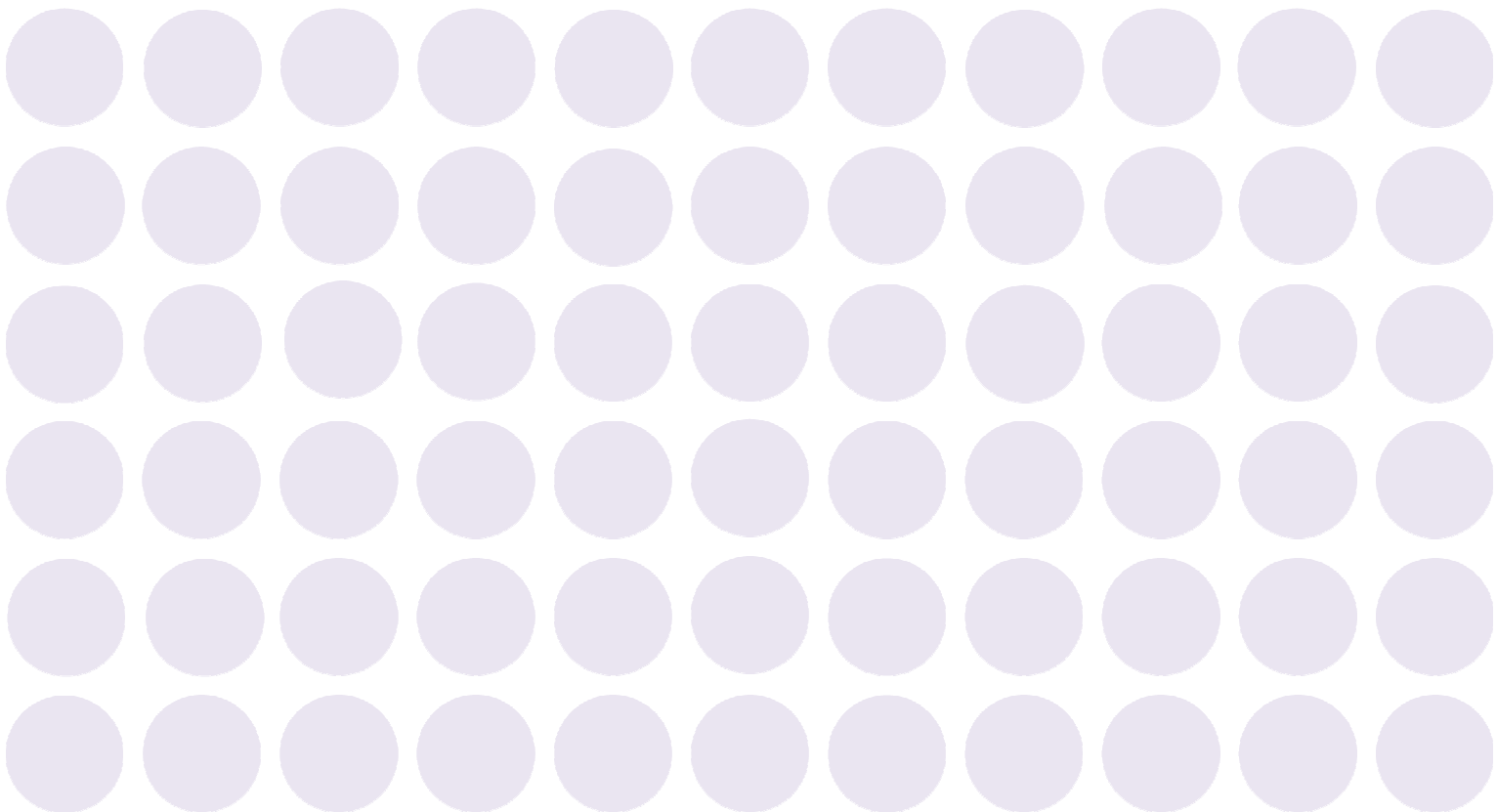
Gemeente Haarlemmermeer

November 2012

Notitie Onderzoek Verruiming Winkeltijden

Gemeente Haarlemmermeer

November 2012

Colofon

Uitgave

I&O Research
Villawal 19
3432 NX Nieuwegein

Rapportnummer

2012/108

Datum

November 2012

Opdrachtgever

Gemeente Haarlemmermeer
Raadhuisplein 1
2132 TZ Hoofddorp

Auteurs

Klaartje Asselbergs
Henry de Vaan

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

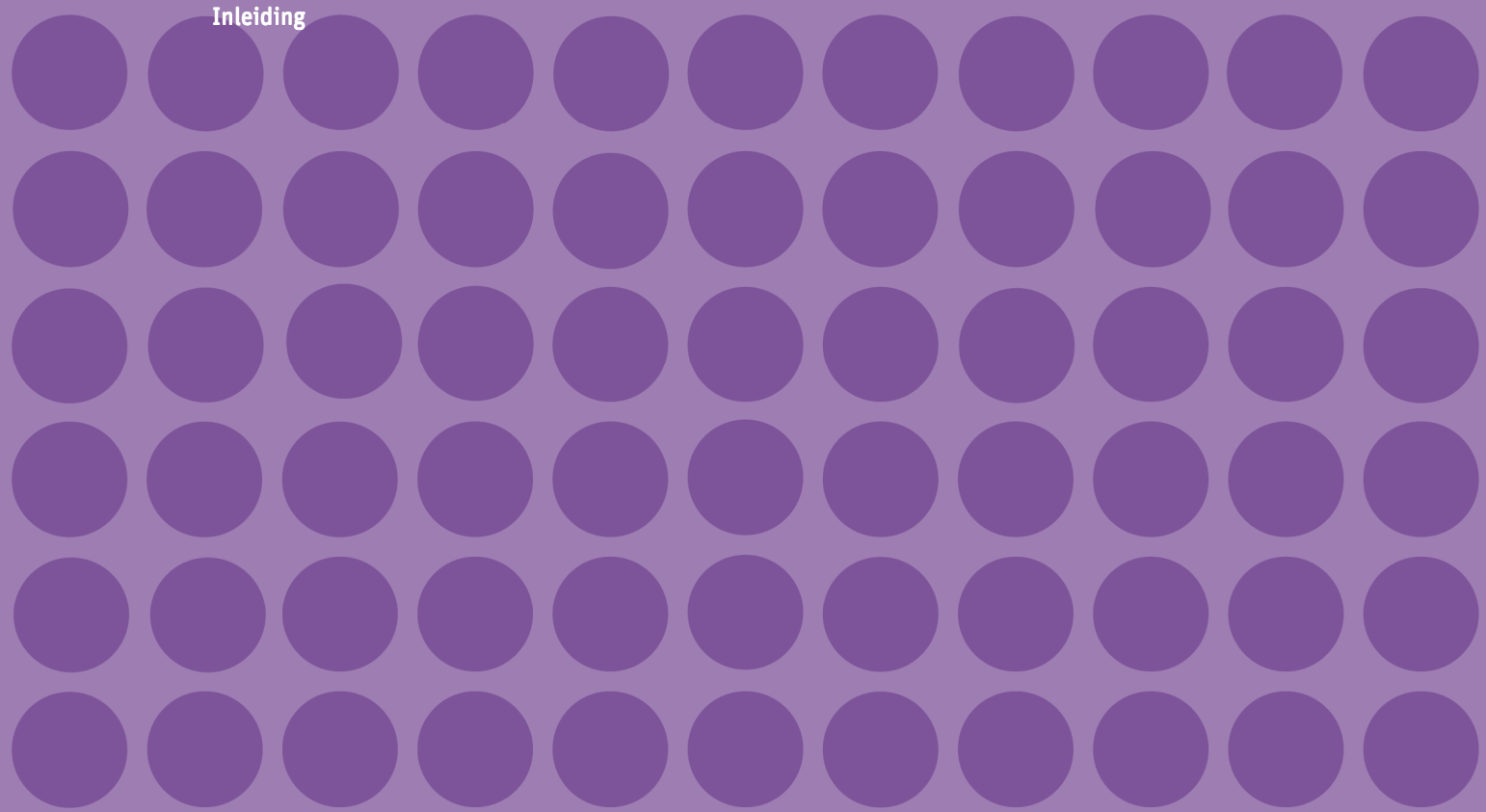
Inhoudsopgave	pag.
---------------	------

1. Inleiding	1
2. Uitkomsten nader bekeken	3
2.1 Trends en ontwikkelingen	3
2.2 KSO 2011	4
2.3. Inwoners	5
2.4 Winkeliers	6
2.5 Conclusie	8

Hoofdstuk

1

Inleiding

1. Inleiding

De gemeente Haarlemmermeer heeft I&O Research gevraagd de resultaten van het Onderzoek Verruiming Winkeltijden nader te analyseren en te verduidelijken om vragen van de gemeenteraad te beantwoorden.

Hierbij hebben we, waar nodig en beschikbaar, gebruik gemaakt van aanvullend onderzoeksmateriaal (resultaten uit het Koopstromenonderzoek 2011, uitgevoerd door I&O Research) om zaken in perspectief te plaatsen.

2

Hoofdstuk

Uitkomsten nader bekeken

2. Uitkomsten nader bekeken

2.1 Trends en ontwikkelingen

De wereld van de detailhandel verandert in hoog tempo. Landelijke trends in de detailhandelsector die ook gevolgen hebben voor winkeliers in de gemeente Haarlemmermeer zijn:

- Langdurig laag consumentenvertrouwen door de aanhoudende economische crisis, waardoor de uitgaven in de detailhandel achterblijven; Winkeliers hebben te maken met dalende omzetten en vloerproductiviteiten die onder druk staan.
- Overbewinkeling: het aantal winkels en het aantal meters verkoopvloeroppervlak is de laatste jaren harder gestegen dan de bestedingen van consumenten;
- Toenemend aandeel internetbestedingen;
- Het Nieuwe Winkelen;
- Toenemende behoefte van consumenten om winkelen te spreiden (ook op zondag): de consument is steeds meer gewend om 24 uur per dag en zeven dagen in de week aankopen te kunnen doen;
- Meer focus op de klant;
- Winkelen als beleving en de combinatie met horeca/leisure en gebiedsmanagement: het winkelgebied als één geheel, één bedrijf benaderen.

Deze trends hebben niet op elke sector en elk bedrijf binnen de detailhandel hetzelfde effect. Een grote ketenwinkel zal andere effecten merken en anders (en waarschijnlijk makkelijker) op ontwikkelingen kunnen inspelen dan de lokale verswinkel, echter alle type winkels hebben in meer of mindere mate te maken met een veranderend winkellandschap.

Stilstand kan relatieve achteruitgang ten opzichte van de concurrentie veroorzaken. Het is uiteindelijk aan de winkeliers zelf of men individueel/collectief kan, of wil, inspelen op de veranderingen om hen heen.

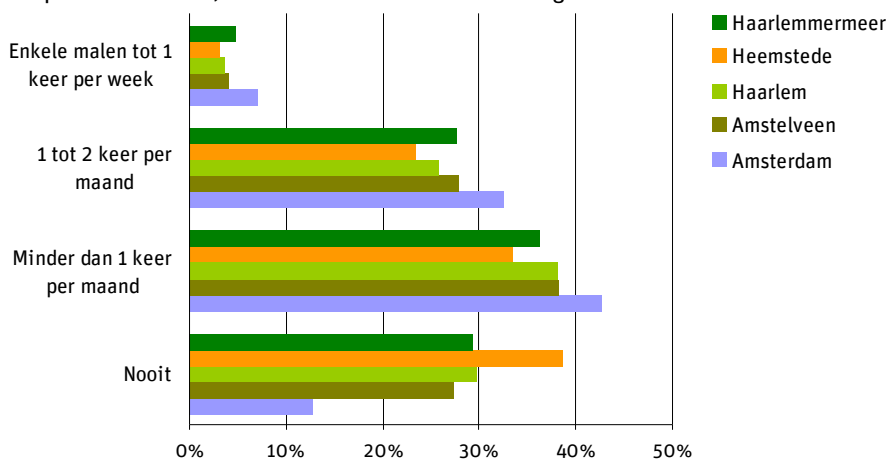

2.2 KSO 2011

In 2011 heeft I&O Research het Koopstromenonderzoek (KSO 2011) voor de gehele Randstad uitgevoerd. Met de resultaten op gemeenteniveau kan Haarlemmermeer in perspectief worden geplaatst met andere gemeenten. Een belangrijke trend in de detailhandel en een belangrijke concurrent van de 'fysieke winkel', is de groei in aankopen via internet.

Figuur 2.1

Aankopen via internet, inwoners Haarlemmermeer vergeleken

Bron: KSO 2011

Veel inwoners van Haarlemmermeer doen, in vergelijking met omliggende gemeenten, zeer regelmatig aankopen via internet (enkele malen tot 1 keer per week). Alleen de inwoners van Amsterdam doen vaker internetaankopen. Als we kijken naar de groep die '1 tot 2 keer per maand' via internet aankopen doet, zit Haarlemmermeer gelijk aan Amstelveen.

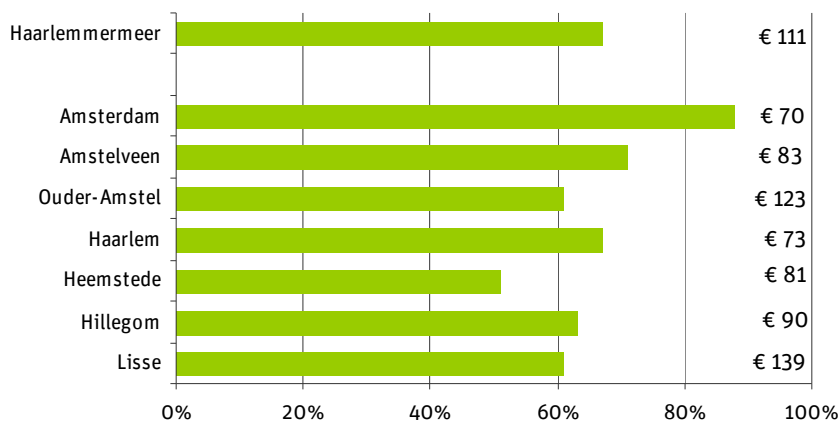
In figuur 2.2 zijn het bezoek en de bestedingen weergegeven van inwoners van Haarlemmermeer en omliggende gemeenten. Vergeleken met omliggende gemeenten, zitten inwoners van Haarlemmermeer op een gemiddeld bezoek van koopzondagen per jaar. Amsterdammers en Amstelveeners winkelen (veel) vaker op een koopzondag.

Het bedrag dat wordt genoemd in de figuur is de gemiddelde besteding per koopzondagbezoek. In Haarlemmermeer is dat € 111,- per bezoek. Daarmee besteden inwoners van Haarlemmermeer relatief veel als ze winkelen op zondag: alleen inwoners van Lisse en Ouder-Amstel besteden meer per bezoek, zij winkelen echter minder vaak op een koopzondag.

Figuur 2.2

Bezoek en bestedingen koopzondag, inwoners Haarlemmermeer vergeleken

Bron: KSO 2011

Op basis van genoemde resultaten kan geconcludeerd worden dat bij een wekelijkse koopzondag (een deel van) de Haarlemmermeerse koopzondagbezoekers -en dus de omzet van deze koopzondagbezoekers- in de eigen gemeente gehouden zou kunnen worden als de winkels in de gemeente Haarlemmermeer op zondag ook zijn geopend.

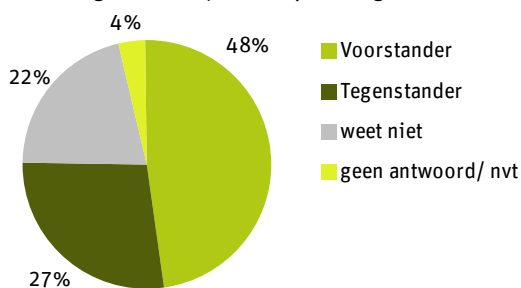
2.3. Inwoners

Verspreid over noord, midden en zuid Haarlemmermeer zijn in totaal 1.135 inwoners geïnterviewd. Dit geeft een betrouwbaar beeld van de wensen en behoeften van de inwoners van Haarlemmermeer. Bijna de helft van de inwoners blijkt voorstander van permanente zondagopening van winkels in Haarlemmermeer (48 procent), 27 procent is tegen.

Het merendeel van de 'tegenstanders' van de koopzondag geeft aan zelf geen behoefte te hebben aan meer kooppogingen maar is er niet op tegen als andere burgers dat wel doen. Een kleine groep geeft aan de zondag als rustdag te beschouwen.

Figuur 2.3

Voor of tegen wekelijkse koopzondag?

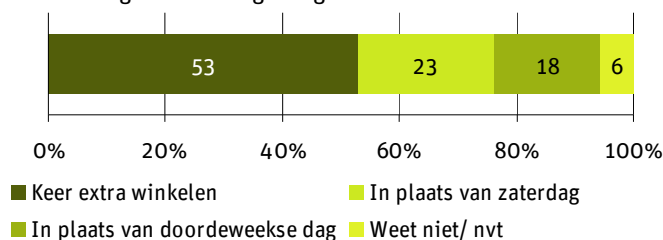

Bron: Onderzoek Verruiming Winkeltijden, 2012

Aan de inwoners die wel eens op zondag winkelen is gevraagd of zij dit doen in plaats van een andere dag, of dat zij op zondag meestal een keertje extra gaan winkelen. Meer dan de helft van de inwoners die winkelt op zondag, doet dit extra (53 procent), dus naast het winkelen op een doordeweekse dag of zaterdag. In totaal winkelt 41 procent in plaats van een andere dag.

Figuur 2.4
Verschuiving van winkelgedrag of extra keer winkelen?

Bron: Onderzoek Verruiming Winkeltijden, 2012

2.4 Winkeliers

Voor het onderzoek Verruiming Winkeltijden is aan alle winkeliers de volgende vraag gesteld: *'Bent u voor- of tegenstander van het elke zondag open zijn van winkels in Gemeente Haarlemmermeer?'*

Uit deze vraag komt naar voren dat 60 procent van de winkeliers tegenstander is van een wekelijkse koopzondag (figuur 2.5); 20 procent is voorstander en 18 procent geeft aan voorstander te zijn van 'keuzevrijheid van de ondernemer'.

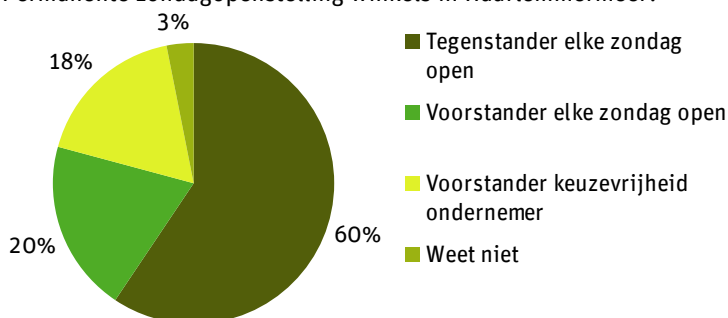
Hiermee geven deze laatste winkeliers aan er geen probleem mee te hebben dat andere winkels in Haarlemmermeer wel op zondag open gaan, al willen ze zelf niet (elke) zondag open. Deze winkeliers verwachten geen omzetverlies of hinder te ondervinden als andere winkels in Haarlemmermeer wel wekelijks open gaan.

We hebben de winkeliers gevraagd wat de belangrijkste reden is om niet (elke) zondag open te willen gaan. Hieruit blijkt dat de kleine zelfstandigen vooral een vaste vrije dag in de week belangrijk vinden, echter dit hoeft niet per sé de zondag te zijn; religieuze of principiële overtuiging om niet open te gaan op zondag is zeer weinig aan de orde.

Een bijna even grote groep winkeliers geeft aan dat de kosten niet opwegen tegen de opbrengsten om elke zondag open te gaan. Verder zijn sommige winkels seizoensafhankelijk: zij gaan de hele zomer open en blijven in de winter zondags dicht.

Figuur 2.5
Permanente zondagopenstelling winkels in Haarlemmermeer?

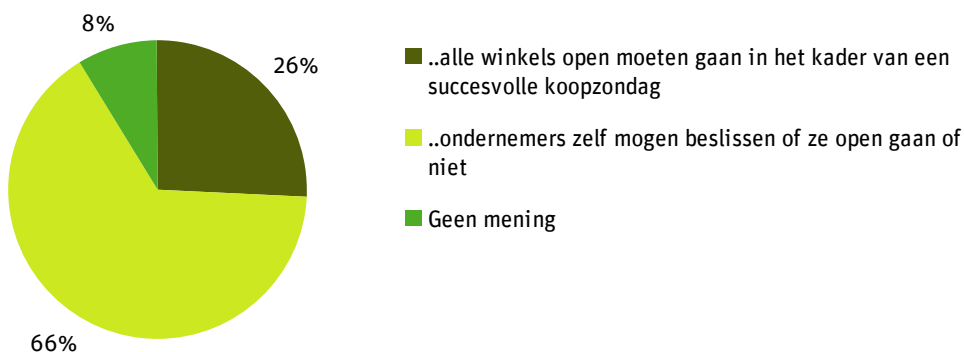
Bron: Onderzoek Verruiming Winkeltijden, 2012

Vervolgens is gevraagd aan alle winkeliers: 'Stel dat er voor permanente zondagopenstelling wordt gekozen in de gemeente Haarlemmermeer, dan vindt u het belangrijk dat: 1) alle winkeliers open moeten gaan of 2) ondernemers zelf mogen beslissen of ze open gaan.'

De resultaten geven weer dat tweederde van de ondernemers het belangrijk vindt dat de winkeliers zelf kunnen bepalen of ze open gaan of niet, als de gemeente Haarlemmermeer besluit dat winkels wekelijks open mogen (figuur 2.6).

Ruim een kwart van de winkeliers is van mening dat bij een wekelijkse koopzondag alle winkels gezamenlijk open zouden moeten gaan. De ketenwinkels en grotere lokale winkelbedrijven in Haarlemmermeer zijn sterk vertegenwoordigd in de groep die van mening is dat winkels collectief open moeten als er wekelijks koopzondag is.

Figuur 2.6
Als er voor permanente zondagopenstelling wordt gekozen in Haarlemmermeer, dan vindt u het belangrijk dat..

Bron: Onderzoek Verruiming Winkeltijden, 2012

Uiteraard kunnen winkeliers nooit worden gedwongen om open te gaan op koopzondag, niet vanuit de gemeente en niet vanuit de verharende vastgoedpartij. Echter, via winkeliersverenigingen kunnen wel onderlinge afspraken worden gemaakt over zondagopening, openingstijden en gezamenlijke acties en activiteiten om meer consumenten naar een winkelgebied te trekken.

Respons

In totaal hebben 168 winkeliers in Haarlemmermeer meegedaan aan het onderzoek. In vergelijking met het totaal aantal winkels in de gemeente is dit relatief beperkt. Aan de hand van de respons is het lastig over de verschillende deelgebieden binnen Haarlemmermeer betrouwbare uitspraken te doen. Zoals in elke gemeente waar het draagvlak voor de koopzondag wordt onderzocht, hebben voornamelijk MKB-winkeliers meegedaan met de enquête. Deze groep ondernemers is (landelijk) overwegend tegenstander van de koopzondag. Grootwinkelbedrijven, die veel consumenten trekken en graag open willen op zondag, zijn ondervertegenwoordigd.

Als we de resultaten van Haarlemmermeer vergelijken met andere gemeenten waar soortgelijk onderzoek is uitgevoerd, blijkt dat er relatief weinig weerstand is tegen de koopzondag. Ook in jonge steden als Almere, Zoetermeer en Lelystad, waar het toeristisch aanbod kleiner is dan in Haarlemmermeer en de weerstand vanuit de kleine winkelier even groot of zelfs groter is, is toch gekozen voor zondagsopening, voornamelijk vanuit economische beweegredenen (concurrentieoverwegingen). In Amstelveen is geen draagvlakonderzoek uitgevoerd.

2.5 Conclusie

Er gebeurt veel in de detailhandelssector; consumententrends als winkelen op zondag en internetwinkelen vinden landelijk plaats en worden niet tegengehouden. Negeren van deze veranderende vraag van consumenten leidt tot verlies van klanten en omzet, en relatieve achteruitgang ten opzichte van omliggende gemeenten die wel op zondag open gaan.

Ook de Haarlemmermeerse bevolking vraagt om verandering. In vergelijking met omliggende steden doen relatief veel inwoners van Haarlemmermeer zeer regelmatig aankopen via internet (enkele malen tot 1 keer per week). Daarnaast besteden inwoners van Haarlemmermeer relatief veel als ze winkelen op zondag: de koopzondag voorziet in een winkelbehoefte. Gezien het toeristisch potentieel van de gemeente, kan zondagopenstelling hier leiden tot extra omzet in plaats van omzetsubstitutie.

Veel Haarlemmermeeders bezoeken de koopzondag in de buurgemeenten, omdat daar de winkels wel altijd open zijn. Ook in Amstelveen zal per februari 2013 de wekelijkse koopzondag plaatsvinden. De koopzondagen in de omgeving leiden ontegenzeggelijk tot omzetverlies bij de detailhandel in Haarlemmermeer.

Ondernemers willen over het algemeen niet gedwongen worden om op veranderingen in te spelen (bijvoorbeeld door iedere zondag open te *moeten* zijn), maar willen in meerderheid wel zelf kunnen bepalen óf, waar, wanneer en hoe op veranderingen moet worden ingespeeld.

Selectieve zondagsopening, waarbij alleen de supermarkten open mogen, creëert een ongelijk speelveld tussen supermarkten en andere winkels in Haarlemmermeer en beperkt de keuzevrijheid van de ondernemer.